

*Козачук Н.О., аспірант кафедри міжнародного
приватного права Інституту міжнародних відносин
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка*

ОСНОВНІ МЕХАНІЗМИ ПРОТИДІЇ ЗЛОВЖИВАННЮ ПРАВАМИ НА ПАТЕНТИ, ЩО ВКЛЮЧЕНІ ДО НЕДЕРЖАВНИХ СТАНДАРТИВ

Анотація. У статті розглядаються правові механізми протидії зловживанню правами на патенти, що включені до недержавних стандартів та необхідні для їх функціонування. Пояснюється, що хоча право інтелектуальної власності, договірне та деліктне право і використовуються для протидії відповідним зловживанням, їх можливості обмежені. Обґрунтовано, що завдяки значним повноваженням, які притаманні антимонопольним органам, здатності антимонопольного права захищати третіх осіб, які не є учасниками організацій зі стандартизації та неспроможні захистити себе альтернативним чином, антимонопольне право є оптимальним механізмом протидії зловживанню правами на патенти, необхідні для стандартів, у випадках, коли договірне, деліктне право та право інтелектуальної власності безсилі.

Ключові слова: патент, необхідний для стандарту, зловживання правами на патенти, примусова ліцензія, антимонопольне право.

Постановка проблеми. Однією із основних проблем сучасного правознавства є необхідність збалансування можливості реалізувати надане право та, в той же час, обмеження зловживань таким правом. На відміну від кримінального та цивільного права, де концепція заборони зловживання правом усталена, право інтелектуальної власності не передбачає механізмів протидії зловживанню правами патентовласника. Це пояснюється необхідністю стимулювання інновацій, задля чого власникам прав інтелектуальної власності надаються абсолютні права для відшкодування витрат за їх винахід, одержання прибутків та зменшення проблем «фрірайдерства». Із розвитком права інтелектуальної власності необхідність обмеження абсолютних прав інтелектуальної власності у деяких галузях постала дуже виразно. На прикладі патентів, що включені до недержавних стандартів, ми бачимо, що право інтелектуальної власності дозволяє патентовласникам виключати конкурентів з ринку або суттєво обмежувати їх конкурентний потенціал шляхом застосування заборони надавати ліцензію на відповідний патент, вимоги стягнення експлуатаційних роялті тощо. Надання таких прав у контексті стандартизації може бути дуже небезпечним, адже якщо власник патенту, що необхідний для функціонування стандарту, уповноважений забороняти доступ до користування відповідним патентом, то він може тероризувати цілу промислову галузь, яка «замкнена» у відповідний стандарт [1, с. 73]. Тому пошук ефективних механізмів протидії зловживанню правами на патенти, що включені до недержавних стандартів, є надзвичайно актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Враховуючи, що проблема зловживання правами на патенти, включені до стандартів, є доволі новою і яка гостро постала лише на початку XXI століття після виникнення багатомільйонних судових спорів у ЄС та США, в Україні механізми протидії відповідним зловживанням іще не досліджувалися. Беручи до уваги євроінтеграційний курс нашої держави та прагнення стати активним гравцем світового ринку, вирішення цієї проблеми важливе для України.

Серед вчених і практиків ЄС та США аналіз механізмів протидії зловживанню правами на патенти, включені до стандартів, породив жваві дискусії. Каменем спотикання стала можливість та необхідність застосування антимонопольного або конкурентного права для протидії відповідним зловживанням. У той час як Кері [2], Керрієр [3] та Лемлі [4] виступають за можливість застосування антимонопольного права для протидії зловживанню правами на патенти у стандартах, Герадін, Кобаяші та Райт [5] висловлюють рішуче заперечення можливості залучення антимонопольного права, але вважають за необхідне використовувати право інтелектуальної власності, договірне чи деліктне право, щоб усунути відповідні зловживання. Втім, у цих працях не обґрунтовується, які ж механізми протидії відповідним зловживанням найбільш дієві та ефективні.

Метою статті є пошук оптимальних механізмів протидії зловживанню правами на патенти, необхідні для стандартів. Завдання полягає, по-перше, у дослідженні того, які галузі права містять правові механізми, що можна застосовувати для протидії зловживанню правами на патенти, необхідні для стандартів; по-друге, чи може антимонопольне право бути ефективним інструментом протидії таким зловживанням і, по-третє, чи слід антимонопольному праву реагувати на випадки подібних зловживань.

Наукова новизна статті полягає в тому, що вперше буде зроблено спробу пошуку оптимальних механізмів протидії зловживанню правами на патенти, що включені до недержавних стандартів та необхідні для їх функціонування.

Виклад основного матеріалу. У випадках протидії зловживанню правами на патенти, необхідні для стандартів, застосовуються правові механізми з права інтелектуальної власності, договірної, деліктної або антимонопольного права.

Враховуючи, що система антимонопольного права США має давню історію, є дуже розвинутою [2, с. 920] та містить значну кількість цікавих судових рішень, які допомагають краще розібратися у даній проблематиці, переважна увага надаватиметься саме досвіду США у цій сфері.

У праві інтелектуальної власності існує механізм обмеження прав патентовласника шляхом видання примусової ліцензії. Правове регулювання режиму надання примусових ліцензій в Україні було суттєво змінено у 2003 році після приведення національного законодавства у відповідність із вимогами права СОТ, зокрема Угодою ТРІПС [6, с. 129]. Відповідно до частини 1 статті 30 Закону України «Про охорону прав на винаходи та корисні моделі», будь-яка особа може звернутися до суду із заявою про надання їй дозволу на використання винаходу, коли винахід не використовується або недостатньо використовується в Україні протягом трьох років, починаючи від дати публікації відомостей про видачу патенту, якщо патентовласник відмовився від надання ліцензії [7].

Суб'єктами, які здійснюють зловживання правами на патенти в контексті стандартизації, доволі часто є патентовласники, які не використовують патенти, а лише накопичують їх, яких часто іменують патентними троями [8]. Тому, у контексті стандартизації, цілком імовірним є задоволення наступних вимог для здобуття примусової ліцензії: невикористання винаходу та відмова від надання ліцензії. У той же час, важко собі уявити, що потенційний користувач стандарту, зробивши інвестицію для відповідності продукту умовам стандарту, буде три роки чекати, доки винахід не використовується. Потенційний користувач стандарту прагне отримати щонайшвидший доступ до ринку, для чого доступ до стандарту є передумовою. Тому, у контексті стандартизації, вимога невикористання винаходу протягом щонайменше трьох років робить можливість надання примусової ліцензії на патент, необхідний для стандарту, неефективним механізмом протидії зловживанням правами на патент.

Ситуація із використанням примусових ліцензій у США та ЄС є іншою. Там надання примусових ліцензій може бути механізмом протидії зловживанню правами на патенти, проте дієве застосування цього інструменту можливе лише із залученням антимонопольних органів [9]. У такому разі немає вимоги невикористання винаходу протягом останніх трьох років, проте висуваються інші доволі жорсткі вимоги, які необхідні для встановлення того, що відмова у наданні ліцензії має антиконкурентні наслідки: доступ до патенту, який охороняється пра-

вом інтелектуальної власності, є необхідним, щоб конкурувати на ринку, відмова у наданні ліцензії виключає ефективну конкуренцію на ринку, така заборона запобігає появі нового продукту, відмова у наданні відповідної ліцензії не має об'єктивного виправдання [1, с. 52]. Це є свідченням того, що право інтелектуальної власності самостійно не здатне ефективно протидіяти зловживанню правами на патенти у стандартах, а потребує втручання антимонопольного права.

На думку деяких науковців, ефективним інструментом боротьби зі зловживаннями правами на патенти у стандартах шляхом патентної засади або притримання патенту є договірне право [5, с. 39]. Дійсно, на сьогодні більшість організацій зі стандартизації вимагають від власника патенту, необхідного для стандарту, взяття на себе зобов'язань надавати ліцензію на умовах ФРЕНД – справедливого, розумного та недискримінаційного доступу [10, с. 233], що закріплюється зазвичай у політиках відповідних організацій зі стандартизації. Це означає, що обов'язок надавати ліцензію на патент на умовах ФРЕНД є передумовою включення технології до стандарту. Отже, взявши на себе зобов'язання надавати ліцензію на патент, необхідний для стандарту, на умовах ФРЕНД, патентовласник вступає у договірні відносини із членами організації зі стандартизації.

Успішність використання договірного права пояснюється можливістю відділення положень, які добросовісно змінюють умови попереднього договору та є сприятливими для всіх учасників організації зі стандартизації від тих положень, які є засобом реалізації зловживань правами на патент [5, с. 40-41] за рахунок напрацьованої практики, відповідно до якої договірне право розрізняє добросовісну зміну умов договору від недобросовісної.

Однак, використання договірного права як інструменту протидії зловживанню правами на патенти, необхідні для стандартів, нашоухується на певні складнощі. По-перше, застосування договірного права для протидії відповідним зловживанням можливе лише тоді, коли зловживання правом зачіпає інтереси члена організації зі стандартизації. За таких обставин іншим користувачам стандарту або споживачам, які не є членами організації зі стандартизації, недоступний цей правовий механізм протидії зловживанню правами на патент, необхідний для стандарту.

Другою проблемою, яка найчастіше породжує дискусії, є невизначеність умов зобов'язання ФРЕНД: «...юридичні наслідки цих зобов'язань ФРЕНД інколи незрозумілі, і ця неоднозначність тлумачення особливо проблематична, коли спір за своєю природою міжнародний, адже різні юрисдикції можуть розглядати ці зобов'язання по-різному» [10, с. 233]. Відтак, навіть взяття зобов'язання надавати ліцензію на патент на умовах ФРЕНД не виключає практику зловживань правами на патент, оскільки зазвичай зобов'язання ФРЕНД не закріплює суму роялті за користування патентом, тому визначення цієї суми відбувається на розсуд кожної зі сторін. До того ж, саме спори щодо з'ясування значення умов ФРЕНД найчастіше виникають у судовій практиці США.

По-третє, наразі не існує якихось об'єктивних критеріїв, які б визначали, коли зміна умов надання ліцензії є обґрунтованою та відповідає умовам ФРЕНД, а коли така зміна є втіленням зловживання правом на патент та є недобросовісною.

У тих випадках, коли договірне право неспроможне відреагувати на зловживання правами на патенти у стандартах, дослідники відсилають до деліктного права як до механізму протидії таким зловживанням [5, с. 45]. Тобто, науковці погоджуються, що договірне право має бути першочерговим інструментом протидії зловживанням правами на патенти, але, коли вони недоступні, слід звертатися до деліктного права.

Уточнюючи, як саме деліктне право може протидіяти зловживанню правами на патенти, необхідні для стандартів, наводять можливість кваліфікації патентної засади як шахрайства. Нагадаємо, що у випадку патентної засади патентовласник умисно приховує інформацію про наявність у нього патенту, а розголошує її вже після імплементації стандарту, здійснюючи зловживання. Втім, відповідно до ч. 1 ст. 190 Кримінального кодексу України, шахрайством вважається заволодіння чужим майном або придбання права на майно шляхом обману чи зловживання довірою [11]. Жоден випадок зловживання правами на патент не може вважатися

заволодінням майном або придбанням права на майно. Фактично, у випадку зловживання правами на патент, необхідний для стандарту, відбувається заволоніння впливом на стандарт, без заволоніння правом на нього. Тому відповідно до українського законодавства зловживання правом на патент, необхідний для стандарту, не може тлумачитися як правопорушення.

Проте, навіть, якщо в іншій правовій системі можлива кваліфікація зловживання правами на патент як правопорушення, протидія таким зловживанням наштовхується на певні складнощі, схожі на ті, що постають при застосуванні договірної права. По-перше, для застосування деліктного права зловживання правами на патент у стандарті має підпадати під кваліфікацію делікту, що не завжди можливо – це було продемонстровано на прикладі українського законодавства. По-друге, навіть якщо відповідне зловживання правом може бути визнано деліктом, щоб підпадати під дію цього механізму захисту суб'єкти, щодо яких зловживання здійснювалося, мають бути членами організації зі стандартизації. Тому на решту користувачів стандарту застосування деліктного права для протидії зловживанням правами на патенти у стандартах розповсюджуватися не буде.

Судова практика США та ЄС демонструє, що найбільш дієвим інструментом протидії відповідним зловживанням є антимонопольне або конкурентне право. Його ефективність пояснюється тим, що «у розвинених економіках у розпорядженні урядів є значні ресурси для імплементації антимонопольного законодавства» [2, с. 921]. Так, у США імплементацією антимонопольних рішень займаються Федеральна Торгова Комісія (ФТК) та Міністерство Юстиції. При вирішенні спорів щодо стандартизації такого рівня впливу не можна досягти, використовуючи будь-яку іншу галузь права. І навіть без залучення уряду антимонопольне право надає ефективні захисні механізми сторонам, включаючи кінцевих споживачів [2, с. 921].

Розвинута система антимонопольних органів, багатий досвід, можливість залучати значні ресурси для розслідування справ і ефективні механізми імплементації рішень зробили антимонопольне право провідним та найбільш ефективним інструментом боротьби зі найтяжчими зловживаннями правами на патенти, що необхідні для стандартів.

Лемлі зауважує, що існують науковці, на думку яких антимонопольне право взагалі не повинно втручатися у випадках зловживань правами на патенти, необхідні для стандартів [12, с. 1913], і такий підхід «вражає його як неправильний». Зрозуміло, що для патентовласника вигідно приховувати від організації зі стандартизації інформацію про патент, який збираються включити до стандарту, адже «...той, хто може управляти стандартом, в кінцевому рахунку може контролювати ринок. Це антимонопольний ризик, на який потрібно реагувати» [4, с. 1930].

Тому антимонопольне право є додатковим інструментом для вибудовування довіри між учасниками організацій зі стандартизації, який забезпечує добросовісне дотримання політики відповідних організацій та застосовується тоді, коли інші галузі права нездатні протидіяти відповідним зловживанням.

Ми пересвідчилися, що антимонопольне право може бути ефективним механізмом протидії зловживанням правами на патенти, необхідні для стандартів. Для того аби визначити, чи можуть інші галузі права зайняти місце антимонопольного права у протидії зловживанням правами на патенти, зокрема, у випадках патентної засади або притримання патентів, необхідно порівняти здатність протидіяти відповідним зловживанням антимонопольного та інших галузей права. Прихильники підходу щодо незастосування антимонопольного права у цій сфері здебільшого апелюють до трьох альтернативних галузей права: права інтелектуальної власності, договірної та деліктного. Отже, чи спроможні ці інструменти протидії відповідним зловживанням замінити антимонопольне право, проаналізуємо далі у дослідженні.

Досліджуючи вплив права інтелектуальної власності у порівнянні з антимонопольним правом на практику зловживань правами на патенти, слід наголосити на неспроможності першого врегулювати всі випадки зловживань правами на патенти, що необхідні для стандартів. Однак вплив права інтелектуальної власності у випадках зловживань правами на патенти у стандартах зростає, коли воно застосовується як інструмент антимонопольного права.

Порівнюючи ефективність застосування договірної та антимонопольного права до

випадків зловживань правами на патенти у стандартах, можна навести приклад притримання патенту, необхідного для стандарту, шляхом підвищення ставки роялті на патент, після того, як патентовласник та члени організації зі стандартизації уклали зобов'язання визначити ставку роялті на умовах ФРЕНД та встановили її як фіксовану суму. На практиці така ситуація виникла у справі *Н-Дата*, де ФТК США притягнула до відповідальності *Н-Дата* за порушення статті 5 Закону про ФТК. *Н-Дата* спробувала встановити ставку роялті на патент, функціонально необхідний для стандарту Езернет, вищу за ту, яка була обумовлена при прийнятті цього стандарту в обсязі 1000 дол. США як одноразовий платіж [13]. У тій справі відповідальність настала за порушення антимонопольного права.

Противники застосування антимонопольного права у контексті зловживань правами на патенти у стандартах вважають, що «органи, які займаються застосуванням антимонопольного права не зацікавлені у відділенні добросовісної зміни умов договору від зловживання монопольним становищем» [5, с. 41]. У справі *Н-Дата* критичним стало те, що ця організація намагалася порушити зобов'язання, прийняті нею у зв'язку з ухваленням стандарту. Відтак, антимонопольне право не карає будь-яку спробу добросовісно змінити умови договору, а лише ті випадки, коли намагаються змінити зобов'язання, за відсутності якого технологія не була би включена до стандарту. Тому юридичний аналіз, який здійснюється при залученні антимонопольного права, не є більш поверховим за той, який застосовує договірне право: антимонопольне право спроможне відрізнити добросовісну зміну умов договору від зловживання монопольним становищем на ринку.

Ще одним аргументом на користь застосування антимонопольного права у порівнянні із договірним є те, що виконання договору можна вимагати лише від його учасників, у той час як жертвами патентного шантажу часто є треті сторони: конкуренти на ринку, які не брали участь у діяльності організації зі стандартизації, споживачі тощо.

Тому договірне право – це не найбільш дієвий та менш ефективний механізм врегулювання проблеми зловживання патентами, що функціонально необхідні для стандартів, адже він неспроможний захистити тих користувачів стандарту, які не є учасниками організації зі стандартизації, проте така можливість є у антимонопольного права.

Досліджуючи вплив деліктного права на зловживання правами на патенти у стандартах у порівнянні з антимонопольним, слід звернути увагу на труднощі із застосуванням деліктного права у цій сфері. Вони схожі на ті, які виникають у зв'язку із застосуванням договірного права: немає делікту, якщо немає зобов'язання. На практиці не було жодного випадку, коли б деліктне право захищало права користувачів стандарту за межами організації зі стандартизації [2, с. 944]. Таким чином, знову виникає ситуація, коли антимонопольне право є єдиним і безальтернативним інструментом захисту прав користувачів стандарту, які є учасниками ринку, проте не є членами організації зі стандартизації.

Висновки. Підсумовуючи, можна зробити обґрунтований висновок, що антимонопольне право є ефективним механізмом протидії зловживанням правами на патенти, необхідні для стандартів. Хоча право інтелектуальної власності разом із договірним та деліктним правом повинні застосовуватися для протидії зловживанням правами на патенти у стандартах, у ситуаціях, коли вони неспроможні протидіяти відповідним зловживанням, слід застосувати антимонопольне право. Перевагами антимонопольного права є наявність злагодженої системи антимонопольних органів, які мають широкі повноваження щодо проведення слідчої діяльності, значні ресурси для імплементації рішень, здатність захищати права третіх осіб, які не є учасниками організацій зі стандартизації та неспроможні захистити себе альтернативним чином, однак часто стають жертвами відповідних зловживань.

Список використаної літератури

1. Petrovic U. Competition law and standard essential patents: A transatlantic perspective / Petrovic U. – Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International, 2014. – 218 с.
2. The Case for Antitrust Law to Police the Patent Holdup Problem in Standard Setting / G. S. Cary, M. W. Nelson, S. J. Kaiser, A.R. Sista // Antitrust Law Journal. – 2011. – №3. – С. 913-945.
3. Carrier, Michael A. Innovation for the 21st Century: Harnessing the Power of Intellectual Property and Antitrust Law /

Carrier M. A. – Oxford; New York: Oxford UP, 2009. – 412 с.

4. Lemley M. A. Intellectual property rights and Standard Setting / M. A. Lemley // California Law Review. – 2002. – № 90. – С. 1889-1980.

5. Federalism, Substantive Preemption and Limits on Antitrust: An Application to Patent Holdup / B. H. Kobayashi, J. D. Wright // Journal of Competition Law and Economics. – 2009. – 5 т. – № 3. – С. 1-48.

6. Tsirat A. Intellectual property law in Ukraine / A. Tsirat, Y. Kapitsa. – Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International, 2011. – 172 с.

7. Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парламен. вид-во, 2000. – 43 с.

8. Innovation: Time to fix patents. [Електронний ресурс] / The Economist. – 2015. – Режим доступу: <http://www.economist.com/news/leaders/21660522-ideas-fuel-economy-todays-patent-systems-are-rotten-way-rewarding-them-time-fix>. Дата доступу: 07.08.2015.

9. Kanter D. IP and Compulsory Licensing on Both Sides of Atlantic – an Appropriate Remedy or a Cutback on Innovation? / D. Kanter // E. C. L. R. 2006. – 27 т. – №7. – С. 351-364.

10. Kesan J. P. FRAND's Forever: Standards, Patent Transfers, and Licensing Commitments / J. P. Kesan // Indiana Law Journal. – 2014. – № 89. – С. 233.

11. Кримінальний кодекс України / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 2001. – 143 с. (Бібліотека офіційних видань).

12. Teece D. J. Standards Setting and Antitrust / D. J. Teece, E. F. Sherry. // Minnesota Law Review. – 2003. – 87 т. – № 6. – С. 1913.

13. Negotiated Data Solutions LLC; Analysis of Proposed Consent Order to Aid Public Comment [Електронний ресурс] // Federal Register. – 2008. – Vol. 73. – № 21. – Режим доступу до ресурсу: http://www.ftc.gov/sites/default/files/documents/federal_register_notices/negotiated-data-solutions-llc-analysis-proposed-consent-order-aid-public-comment-statement/080131negotiateddatasolutionsllc.pdf. Дата доступу: 07.08.2015.

*Kozachuk N.O., Ph.D. candidate
of the Department of Private international law
Institute of International Relations of
Kyiv National Taras Shevchenko University*

THE MAIN MECHANISMS OF COUNTERACTING ABUSE OF ESSENTIAL PATENTS IN PRIVATE STANDARDS

Abstract. *This article examines legal mechanisms of counteracting abuse of essential patents in private standards. It is explained that though intellectual property, contract and tort law are used to counteract such abuse, their capacity is limited. It is argued that due to significant resources at the disposal of antitrust authorities, capability of antitrust law to protect third parties that are not members of standard setting organizations and therefore cannot resort to alternative means of protections, antitrust law is the most suitable mechanism to counteract standard essential patent abuses in cases when contract, tort and intellectual property law are helpless.*

Keywords: *standard essential patent, abuse of patent rights, compulsory license, antitrust law.*

References

1. Petrovcic U. Competition law and standard essential patents: A transatlantic perspective / Petrovcic U. – Alphen an den Rijn: Kluwer Law International, 2014. – 218 p.

2. The Case for Antitrust Law to Police the Patent Holdup Problem in Standard Setting / G. S. Cary, M. W. Nelson, S. J. Kaiser, A.R. Sistla // Antitrust Law Journal. – 2011. – №3. – P. 913-945.

3. Carrier, Michael A. Innovation for the 21st Century: Harnessing the Power of Intellectual Property and Antitrust Law / Carrier M. A. – Oxford; New York: Oxford UP, 2009. – 412 p.

4. Lemley M. A. Intellectual property rights and Standard Setting / M. A. Lemley // California Law Review. – 2002. – № 90. – P. 1889-1980.

5. Federalism, Substantive Preemption and Limits on Antitrust: An Application to Patent Holdup / B. H. Kobayashi, J. D. Wright // Journal of Competition Law and Economics. – 2009. – 5 т. – № 3. – P. 1-48.

6. Tsirat A. Intellectual property law in Ukraine / A. Tsirat, Y. Kapitsa. – Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International, 2011. – 172 p.

7. Law of Ukraine “On the protection of rights to inventions and utility models” // Verkhovna Rada of Ukraine.– Official ed. – K. : Parliam. ed., 2000. – 43 p. – (Library of official editions).

8. Innovation: Time to fix patents. [Electronic source] / The Economist. – 2015. Mode of access: <http://www.economist.com/news/leaders/21660522-ideas-fuel-economy-todays-patent-systems-are-rotten-way-rewarding-them-time-fix>. Date of access: 07.08.2015.

9. Kanter D. IP and Compulsory Licensing on Both Sides of Atlantic – an Appropriate Remedy or a Cutback on Innovation? / D. Kanter // E. C. L. R. 2006. – Vol. 27. – №7. – P. 351-364.

10. Kesan J. P. FRAND's Forever: Standards, Patent Transfers, and Licensing Commitments / J. P. Kesan // Indiana Law Journal. – 2014. – № 89. – P. 233.

11. The Criminal Code of Ukraine / Verkhovna Rada of Ukraine. – Official ed. – K. : Parliam. ed., 2001.– 143 p. (Library of official editions).

12. Teece D. J. Standards Setting and Antitrust / D. J. Teece, E. F. Sherry. // Minnesota Law Review. – 2003. – Vol. 87. – № 6. – P. 1913.

13. Negotiated Data Solutions LLC; Analysis of Proposed Consent Order to Aid Public Comment [Electronic source] // Federal Register. – 2008. – Vol. 73. – № 21. – Mode of access: http://www.ftc.gov/sites/default/files/documents/federal_register_notices/negotiated-data-solutions-llc-analysis-proposed-consent-order-aid-public-comment-statement/080131negotiateddatasolutionsllc.pdf. Date of access: 07.08.2015.

*Козачук Н.О., аспирант кафедры
международного частного права Института международных отношений
Киевского национального университета имени Тараса Шевченко*

**ОСНОВНЫЕ МЕХАНИЗМЫ ПРОТИВОДЕЙСТВИЯ
ЗЛОУПОТРЕБЛЕНИЮ ПРАВАМИ НА ПАТЕНТЫ, КОТОРЫЕ ВКЛЮЧЕНЫ
В НЕГОСУДАРСТВЕННЫЕ СТАНДАРТЫ**

Аннотация. В статье рассматриваются правовые механизмы противодействия злоупотреблению правами на патенты, которые включены в негосударственные стандарты и необходимы для их функционирования. Объясняется, что хотя право интеллектуальной собственности, договорное и деликтное право и используются для противодействия соответствующим злоупотреблениям, их возможности ограничены. Обосновано, что благодаря значительным полномочиям, присущие антимонопольным органам, способности антимонопольного права защищать третьи лица, которые не являются участниками организаций из стандартизации и несостоятельны защитить себя альтернативным образом, антимонопольное право является оптимальным механизмом противодействия злоупотреблению правами на патенты, необходимые для стандартов, в случаях, когда договорное, деликтное право и право интеллектуальной собственности бессильны.

Ключевые слова: патент, необходимый для стандарта, злоупотребление правами на патенты, принудительная лицензия, антимонопольное право.